

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

OR-03.0003.717.2015

Kraków, 22 LIP. 2015

**Pan
Jakub Kosek
Radny Miasta Krakowa**

W odpowiedzi na Pana interpelację w sprawie rehabilitacji osiedla Azory, zgłoszoną na sesji Rady Miasta Krakowa w dniu 8 lipca 2015 r., uprzejmie informuję:

Problematyka osiedli w zabudowie blokowej to jedno z największych wyzwań rewitalizacji Krakowa nie tylko z uwagi na skalę koniecznych interwencji, ale przede wszystkim na złożoność problematyki, która obejmuje zarówno zagadnienia społeczne, techniczne, jak i prawno-finansowe. W Krakowie problem rewitalizacji, a ściślej rzecz biorąc rehabilitacji tzw. blokowisk, dotyczy 19 osiedli mieszkaniowych obejmujących powierzchnię ponad 553 ha i 958 budynków wielorodzinnych zamieszkałych przez prawie 145 tys. osób (1/5 ludności miasta). Programy rehabilitacji zabudowy blokowej zainicjowała uchwała nr CXV/1587/10 Rady Miasta Krakowa z dnia 3 listopada 2010 r. w sprawie przyjęcia *Założeń programu rehabilitacji zabudowy blokowej na terenie Gminy Miejskiej Kraków*. Na podstawie *Wielokryterialnej analizy dziewiętnastu osiedli zabudowy blokowej położonych na terenie Gminy Miejskiej Kraków* dokonano oceny 19 analizowanych osiedli i uszeregowano je w kolejności od tych, które najpilniej potrzebują rehabilitacji po te, które takich działań obecnie nie wymagają. Zgodnie z tym rankingiem, w lipcu 2012 r. Rada Miasta Krakowa podjęła decyzję o objęciu w pierwszej kolejności pilotażowymi programami rehabilitacji osiedli: Olsza II, Azory i Ugorek. Działania pilotażowe obejmują Program Rehabilitacji Osiedli na osiedlach Olsza II i Ugorek, prowadzone od listopada 2013 r. oraz działania ukierunkowane na aktywizację lokalnych społeczności oraz szeroko rozumianą edukację, mającą na celu przygotowanie ich do czynnego udziału w procesach partycypacyjnych poprzez realizację dwóch projektów: ACTIVE CITIZENS i USER. Active Citizens to międzynarodowy projekt British Council, który w Krakowie został zrealizowany w partnerstwie Urzędu Miasta Krakowa – Wydziału Rozwoju Miasta oraz Fundacji British Council. Celem projektu było zachęcanie mieszkańców do aktywnego włączania się w działania na rzecz możliwych, pozytywnych zmian na swoim osiedlu, wzmocnienie społeczności lokalnej poprzez budowanie i wspieranie drzemiącego w niej potencjału.

W pierwszej połowie 2014 r. na osiedlach Ugorek, Olsza II i Azory zrealizowany został program warsztatów pod nazwą „Active Citizens – Aktywna Społeczność w Krakowie”. Projekt służył integracji sąsiedzkiej, która w efekcie umożliwi podejmowanie wspólnych, szeroko rozumianych działań na rzecz rozwoju społeczności osiedli. Spośród osób aktywnie działających na osiedlach Ugorek, Olsza II i Azory powstał zespół animatorów i animatorek społecznych, którzy wraz z organizatorami pilotowali działania w ramach projektu.

Podczas sześciu popołudniowych warsztatów uczestnicy dowiedzieli się jak rozpoznawać potrzeby swojego osiedla, jak zaplanować działania społeczne, jak współpracować w grupie i jak się komunikować, aby uzyskać poparcie dla swoich pomysłów.

Uczestnicy projektu nawiązali nowe, sąsiedzkie znajomości, które zaowocowały wspólnymi, osiedlowymi inicjatywami. Stało się to impulsem do opracowania mini-projektów społecznych, które wzięły udział w konkursie grantowym. Sześć najlepszych z ośmiu zgłoszonych koncepcji otrzymało dofinansowanie w wysokości do pięciu tysięcy złotych, a także wsparcie organizatorów (tzw. mentoring) na etapie realizacji, która zakończy się najpóźniej we wrześniu 2015 r.

Nagrodzone dofinansowaniem i zrealizowane na osiedlu Azory projekty to: Aleja Głogowa i Szachy między nami.

Natomiast w okresie luty 2013 – kwiecień 2015 na osiedlu Azory, w ramach europejskiego programu URBACT II przeprowadzony został projekt o nazwie **USER** (*Changes and conflicts in using public spaces* czyli: zmiany i konflikty w użytkowaniu przestrzeni publicznej), w którym uczestniczyło 9 europejskich miast (Malaga, Pescara, Drezno, Kopenhaga, Lizbona, Ryga, Lublin, Kraków oraz Grenoble). Projekt USER obejmował: 6 spotkań międzynarodowych (w tym jedna konferencja w Krakowie), 3 spotkania warsztatowe, 9 spotkań Lokalnej Grupy Wsparcia, ponad 70 uczestników, 1 konkurs plastyczny, 1 kiermasz świąteczny, 1 plenerowy festyn jesienny, ponad 250 ankiet - wypełnionych przez mieszkańców, ponad 40 pomysłów na rewitalizację przestrzeni publicznych Azorów. Na poziomie międzynarodowym przygotowany został dokument końcowy - „Podręcznik dobrych praktyk w zakresie kształtowania przestrzeni publicznych”, natomiast dla Azorów – Lokalny Plan Działania. Dokument ten obejmuje działania i aktywności dotyczące przekształceń przestrzeni publicznych i w tym zakresie stanowi część szerzej zakrojonego programu rehabilitacji.

Podjęte przez Gminę Miejską Kraków działania pilotażowe mają na celu inicjację znacznie szerzej rozumianego procesu rehabilitacji krakowskich osiedli. Stąd podjęta została decyzja o uczestnictwie w konkursie „Modelowa Rewitalizacja Miast”, ogłoszonym przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju 23 maja 2015 r. Źródłem jego finansowania jest Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2014-2020. Celem jest wypracowanie modeli prowadzenia rewitalizacji na obszarach miejskich poprzez opracowanie ścieżek dojścia do rozwiązania problemów związanych z prowadzeniem działań rewitalizacyjnych. Konkurs składa się z 2 części: Program rewitalizacji - opracowanie lub aktualizacja programu rewitalizacji oraz Modelowy pilotaż - przygotowanie do realizacji projektu rewitalizacyjnego, wypracowanie metodologii oraz sposobu podejścia do działań rewitalizacyjnych. Do konkursu zgłoszony został przez Gminę Miejską Kraków projekt obejmujący Miejski Program Rehabilitacji Osiedli w Zabudowie Blokowej na terenie Gminy Miejskiej Kraków, a jako projekt pilotażowy - utworzenie sieci *osiedlowych centrów aktywności lokalnej* przy współdziałaniu Wydziału Rozwoju Miasta UMK i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (Programów Aktywności Lokalnej), oraz z jednoczesnym włączeniem podmiotów niepublicznych – NGO, spółdzielni mieszkaniowych, podmiotów prywatnych – jako zadania powierzone. Osiedlowe centra mają za zadanie administrowanie działalnością pomocową, kulturalną i edukacyjną łącząc działania wspierające z aktywizacją i samoorganizacją lokalnej społeczności. Projekt przewiduje wykorzystanie istniejących obiektów: adaptacje – przebudowę lub rozbudowę istniejących na osiedlach obiektów infrastrukturalnych (lokalne kotłownie, wymiennikownie osiedlowe itp.) lub istniejących obiektów edukacyjnych (szkoły) i wykorzystanie ich potencjału technicznego oraz funkcjonalno-przestrzennego. Należy przypomnieć, iż tego rodzaju postulat ze strony mieszkańców osiedla Azory pojawiał się wielokrotnie w trakcie realizacji projektu USER.

Planowanie i programowanie procesów rehabilitacji osiedli musi także uwzględniać oczekiwane, głębokie zmiany w sferze prawnej dotyczące rewitalizacji. Rządowy projekt ustawy o rewitalizacji wniesiony został pod obrady Sejmu, gdzie 8 lipca 2015 r. odbyło się I czytanie. Projekt ustawy o rewitalizacji wprowadza fundamentalne zmiany w realizacji

procesów rewitalizacji, m.in. ustanawia rewitalizację, jako dobrowolne zadanie własne samorządu, wprowadza jeden rodzaj programu – gminny program rewitalizacji, obejmujący obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji, wprowadza szeroki zakres obligatoryjnych konsultacji społecznych. Ponadto umożliwia wyznaczenie Specjalnej Strefy Rewitalizacji (akt prawa miejscowego), dla której gmina przyjmuje Miejskowy Plan Rewitalizacji oraz szereg instrumentów zarządzania rewitalizacją, w tym: prawo pierwokupu nieruchomości dla gminy, zakaz wydawania decyzji o warunkach zabudowy, czy możliwość udzielania dotacji wysokości nieprzekraczającej 50% nakładów koniecznych na wykonanie przez podmioty niepubliczne przedsięwzięć takich, jak: roboty budowlane dotyczące części wspólnych nieruchomości mieszkaniowych, prace konserwatorskie i restauratorskie itp. oraz uproszczenia w stosowaniu ustawy Prawo zamówień publicznych. Tak głębokie i istotne zmiany będą musiały odnieść skutek w postaci niezbędnej weryfikacji i korekty obowiązujących programów rewitalizacji i dostosowania ich do nowej rzeczywistości prawnej. Możliwe jest to jednak dopiero po wejściu w życie nowych uregulowań, czego spodziewać się należy w przeciągu najbliższych miesięcy.

Jak wspomniano na wstępie, złożoność problematyki rehabilitacji osiedli przekłada się wprost na kwestie jej finansowania. Koszt programu jako całości trudny jest do precyzyjnego oszacowania, jego podstawową rolą jest bowiem wskazanie obszarów wymagających interwencji i możliwych do podjęcia działań, które zostają sprecyzowane, także w zakresie finansowym, dopiero w postaci poszczególnych projektów. Plan finansowy programu określa raczej poziom zapotrzebowania na środki finansowe, niż faktyczne koszty jego realizacji. Można zatem jedynie w przybliżeniu określić wielkość środków finansowych, które, zmaterializowane w postaci projektów, mogą przyczynić się do osiągnięcia zakładanych w programie celów i rezultatów. Należy przy tym pamiętać o wieloletniej perspektywie czasowej (10-15 lat), w której nakłady finansowe rozkładają się w czasie. Jako przykład tego typu kosztów podać można szacunkowe wyliczenia przeprowadzone dla osiedli Olsza II i Ugorek, liczących blisko 12 tysięcy mieszkańców: modernizacja przestrzeni publicznej to ok. 44 mln zł, z czego na Gminę Miejską Kraków przypada blisko 26 mln zł, natomiast modernizacja zasobów mieszkaniowych, w zdecydowanej większości należących do podmiotów prywatnych: spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych, w zależności od jej zakresu kształtuje się w granicach od 168 do 381 mln zł (są to wydatki leżące po stronie podmiotów prywatnych, które mogą ubiegać się o dofinansowanie swoich działań w ramach dostępnych zewnętrznych źródeł finansowania).

Potencjalne źródła finansowania przedsięwzięć stanowić mogą:

- budżet Miasta z którego finansowane mogą być projekty/zadania własne Miasta realizowane przez miejskie jednostki organizacyjne, zlokalizowane na obszarze osiedli objętych programem rehabilitacji, bądź mające na nie oddziaływanie (w szczególności są to: budżet dzielnicowy, budżet obywatelski, inicjatywa lokalna czy wreszcie zadania zlecone przez Miasto organizacjom pozarządowym);
- programy krajowe, w tym: Narodowego lub Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, czy Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- programy zagraniczne – w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 (MRPO) oraz Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (POIiS) i Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój (POWER);
- środki własne – ze środków własnych podmiotów niepublicznych mogą być finansowane własne, niedotowane projekty oraz tzw. wkład własny: dla projektów finansowanych i współfinansowanych ze środków krajowych i zagranicznych.

Rząd wielkości niezbędnych nakładów na rehabilitację sprawia, że kluczowym czynnikiem dla planowania przedsięwzięć będzie możliwość pozyskania środków finansowych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego 2014-2020 (RPO WM). Jest to uzależnione od przyjęcia przez Instytucję Zarządzającą RPO WM, którą jest Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, kompletu dokumentów programowych. Tymczasem, wg aktualnego stanu, nie zostały ukończone prace nad dokumentami, które jednoznacznie ustaliłyby warunki i tryb opracowywania oraz wymagania dla programów rewitalizacji, uzgadnianych w ramach programu. Dotychczas dostępne są:

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020: Załącznik nr 1 do uchwały nr 240/15 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 4 marca 2015 r.: (www.rpo.malopolska.pl/download/program-regionalny/o-programie/zapoznaj-sie-z-prawem-i-dokumentami/regionalny-program-operacyjny-2014-2020/2015/03/RPO_WM_2014-2020.pdf)
- Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020: Załącznik nr 1 do uchwały nr 757/15 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 18 czerwca 2015 r.: www.rpo.malopolska.pl/program-regionalny/o-programie/zapoznaj-sie-z-prawem-i-dokumentami/szczegolowy_opisu_osi_priorytetowych_regionalnego_programu_operacyjnego_wojewodztwa_malopolskiego,
- uchwała nr 580/15 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 14 maja 2015 r. w sprawie przyjęcia Ramowego Planu Realizacji Działań dla osi 1-13 na rok 2015 w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020. Harmonogram – Załącznik: www.bip.malopolska.pl/pobierz/1222737.html.

Brak natomiast podstawowego dokumentu, jakim winna być „Metodyka przygotowania i oceny programu rewitalizacji w ramach RPO WM na lata 2014-2020”, który określi podstawowe wymagania dla realizacji przedsięwzięć dla osi priorytetowej.

W tak złożonej sytuacji, planowanie zarówno zadań programowych, jak i konkretnych projektów, a w szczególności wskazywanie konkretnych przedsięwzięć do umieszczenia w budżecie Miasta i Wieloletniej Prognozie Finansowej uznać należy za przedwczesne.

z up. PREZYDENTA MIASTA

Tadeusz Trzmiel
Z-ca Prezydenta Miasta Krakowa

Otrzymują:

1. Adresat
2. Wydział Rozwoju Miasta
3. Pełnomocnik ds. Ochrony Informacji Niejawnych
4. Biuletyn Informacji Publicznej
5. aa